

Навчально – методичний центр цивільного захисту та
безпеки життєдіяльності Вінницької області

Обласний методичний кабінет БЖД населення

Методичні рекомендації населенню

Піротехнічні вироби - джерело підвищеної небезпеки

м. Вінниця

Останнім часом жодне свято не обходиться без феєрверка, будь то день народження, корпоратив чи весілля. І діти, і дорослі у святковому азіотажі скуповують феєрверки, петарди та бенгальські вогні, не звертаючи уваги на якість виробів. Як результат – травми, пожежі та нещасні випадки, що відбуваються під час використання цих «іграшок».

Як же правильно вибрати феєрверк, щоб свято не закінчилося бідною?

Піротехнічні вироби являють собою джерело підвищеної небезпеки і вимагають особливої уваги. В останні роки через торгівельну мережу реалізується значна кількість піротехнічних виробів різного призначення, способу дії, розмірів і маси заряду, виготовлених як вітчизняними, так і зарубіжними (Китай, Корея та ін.) фірмами.

При купівлі піротехнічних виробів обов'язково ознайомтеся з інструкцією, вона повинна бути у кожного виробу. Якщо немає інформації українською чи російською мовою – значить виріб не сертифікований і користуватися ним дуже небезпечно.

Інструкція щодо застосування повинна містити такі відомості:

- ❖ найменування побутового піротехнічного виробу;
- ❖ умови застосування;
- ❖ обмеження при застосуванні;
- ❖ способи безпечної підготовки, пуску та утилізації;
- ❖ правила зберігання в побуті;
- ❖ гарантійний термін та дату виготовлення;
- ❖ попередження про небезпеку побутового піротехнічного виробу;
- ❖ дії у разі відмови та виникнення нестандартних ситуацій;
- ❖ дії у разі пожежі;
- ❖ реквізити виробника;
- ❖ інформацію з сертифікації та інші відомості, обумовлені специфікою виробу.

На кожній упаковці і виробі повинні бути вказані:

- ❖ найменування виробу;
- ❖ торгова марка;
- ❖ дата виготовлення, а також текст: *«Увага! Виріб пожежо- та травмонебезпечний! Не застосовувати до ознайомлення з доданою інструкцією! Берігти від дітей! Не використовувати піротехнічний виріб після закінчення терміну зберігання. Зберігати в сухому місці при температурі не вище 30⁰ С, подалі від нагрівальних приладів. Продаж дітям до 14 років заборонено».*

Перевірте **термін придатності виробу**. Його встановлює сам виробник, і ніхто не має права цей термін продовжити. Якщо, наприклад, дата виготовлення – квітень 2006 року, а китайський виробник пише, що товар придатний до 2010 року, то з великою ймовірністю тут може бути «простріл». Тобто складові, у тому числі

неякісний сповільнювач, швидше за все, вже змінили структуру піротехнічного виробу. Пристрій не буде, як потрібно, горіти кілька секунд, а рвоне відразу. У результаті людина, особливо дитина, просто не встигне його від себе відкинути.

Давайте розглянемо деякі **види побутових феєрверків** і звернемо увагу на актуальні й часом дуже **важливі нюанси**.

СТАРІ І ДОБРІ ХЛОПАВКИ – усі пам'ятають їх з дитинства. У радянські часи це

був чи не єдиний доступний вид феєрверків. Зроблені вони зазвичай з картону, являють собою кольоровий циліндр. Потрібно лише смикнути за шнурок і в повітря «вистрілять» струмінь конфеті або серпантину. А є й такі хлопавки, які, на радість дітям, разом з кольоровою начинкою вистрілять ще й сувенір –

невелику фігурку звірка або значок. Це найбільш безпечна піротехніка, а користуватися нею можуть і діти. Але й тут існують запобіжні заходи. Необхідно направляти «дуло» хлопавки під кутом близько 45 градусів, у жодному разі не в обличчя. Не варто стріляти хлопаvkами поблизу свічок або відкритого вогню, так як, вилетівши в повітря, конфеті можуть спалахнути, а оточуючі, відповідно, отримати опік.

ПЕТАРДИ З'явилися років десять тому і стали популярними серед школярів через свою низьку вартість. Цей вид феєрверків не дуже ефектний, оскільки виробляє

тільки гучний хлопок. Петарди бувають різних розмірів, від розміру сірника до канцелярського маркера. Запалюються зазвичай, як сірники – тертям об сірникову коробку. Але бувають і гнітові петарди, зазвичай з'єднані у справжні «батареї». Такі ланцюги потрібно розкласти на землі та підпалити один край, після чого всі петарди почнуть по черзі швидко вибухати. Зараз є і петарди,

які свистять або обертаються перед вибухом. З ними потрібно бути особливо обережними, щоб після запалювання така «свистулька» не влетіла кому-небудь у капюшон або того гірше – не в обличчя.

Не варто носити розпаковані петарди в кишені, кидати в людей, тварин. Дуже

небезпечно кидати їх у пляшки або відра. Та й зволікати після підпалу небезпечно – петарду потрібно швидко і подалі відкинути, або відбігти самому (якщо мова йде про зв'язку петард).

БЕНГАЛЬСЬКІ ВОГНІ – теж ледь не найяскравіше враження радянського дитинства. Але в СРСР бенгальські вогні робили на оборонних або порохових заводах. Усі складові були перевірені. А з чого складається китайський аналог? Та з чого завгодно!

Бенгальські вогні відносяться до недорогої піротехніки, яка дуже красиво впишеться в новорічне свято. Головне – купити якісні вогні, які легко підпалюються і не утворюють під час горіння гарячі шлаки.

Використовувати їх можна тільки за межами квартири або відразу провітрювати приміщення. Вони горять трохи довше, ніж повинні, але в принципі, якщо дотримуватися елементарної техніки безпеки, все обійдеться. Вони виділяють зайві пари сірки, тому максимум, що загрожує, - незначне отруєння і головний біль.

ФОНТАНИ І ВУЛКАНИ – практично ідентичні види феєрверків. Виглядають як звичайний конус (або циліндр), але після запалювання підіймаються вогняними переливчастими струменями на висоту від декількох сантиметрів до десяти метрів. Вибрати можна і фонтан з мерехтливих іскор, ляскаючих куль, що розлітаються, палаючих дзиг, кольорових вогнів, яскравих зірок, золотих квітів і навіть пухнастих сніжинок. Фонтан може об'єднувати певні ефекти, може з часом розділитися на маленькі фонтанчики, що б'ють в сторони, може кілька разів повільно міняти колір. Та й горіти такі феєрверки можуть від 15 секунд до 10 хвилин. Загалом, є з чого вибрати. І

якщо фонтан свою висоту не міняє, то вулкан з часом «росте». Вони використовуються в основному на відкритому просторі, проте є й маловідомі зразки, розроблені для сцен і залів.

Зазвичай фонтан просто ставиться горизонтально на рівну поверхню, але якщо ви купили великий зразок – перестрахуйтеся, закріпіть його каменями або чимось

важким з боків. І не підходьте до запаленого фонтану ближче, ніж на 1 метр.

СВІЧКИ – ще один вид феєрверків, варіацій виконання яких безліч.

Є і маленькі досить безпечні тортівні свічки, які використовують для прикраси блюд. Вогні таких свічок не гарячі, а диму вони майже не випускають. Єдине застереження – над такими свічками має бути не менше одного метра вільного простору.

Зараз дуже популярними стали і **римські свічки** – багатозарядні циліндри, які після підпалу повільно і яскраво горять зверху - вниз, а в процесі горіння вистрілюють зарядами (зірочками) з різними звуковими і візуальними ефектами. Дуже красиво виглядає, коли, ніби іскристі яскраві зірки чи комети з

кольоровим шлейфом, потріскуючи або посвистуючи, розлітаються навкруги вогні. Є варіанти, коли зірка, що злетіла, вибухає високо в небі маленьким салютом. Такі свічки розраховані тільки для використання на відкритому просторі. Ні в якому разі не використовуйте їх у приміщенні. І звичайно, обов'язково ознайомтеся з інструкцією щодо їх використання.

Ретельно зафіксуйте римську свічку у вертикальному положенні – прив'яжіть до вбитого в землю стовпчика. Не варто встромляти її просто у сніг, свічка може впасти і почати пускати заряди паралельно до землі, що може нанести шкоду оточуючим. Крім того, зверніть увагу, були випадки, коли такі свічки розривалися у процесі горіння, тому не ризикуйте – не тримайте їх у руках після підпалу.

Правила поведінки з піротехнічними виробами:

- ✚ На нашому ринку піротехнічних виробів існує багато підробок, тому купувати такі вироби необхідно тільки у спеціалізованих відділах магазинів, де продавці несуть відповідальність за якість товару. Вся сертифікаційна продукція має обов'язкову інструкцію, в якій указані назва заводу-виробника, дата виготовлення, термін зберігання і правила користування піротехнікою.
- ✚ Особливу увагу звертайте на термін придатності і походження товару. Не купуйте вироби сумнівного вигляду, що мають пошкодження або деформацію корпусу.
- ✚ Обов'язково ознайомтеся з інструкцією щодо застосування і суворо дотримуйтеся її.

- ✚ Зберігайте придбану піротехніку в сухих місцях, віддалених від нагрівальних приладів.
- ✚ Майданчик для феєрверка повинен бути розташований на відстані не менше 50 метрів від житлових будинків, над ним не має бути гілок дерев, ліній електропередач та інших перешкод.
- ✚ Не можна запускати феєрверки з балкона або вікна. Підпалювати феєрверк краще з відстані витягнутої руки палаючою бенгальською свічкою.
- ✚ Перед тим як підпалити гніт, точно визначте, звідки будуть вилітати палаючі елементи. Не нахиляйтеся над «вертушкою», що запускається, і навіть жартома не направляйте феєрверки у бік людей.
- ✚ Слідкуйте за тим, щоб феєрверк був установлений суворо вертикально і надійно зафіксований цеглою, камінням, землею або снігом, щоб під час роботи він не перекинувся і не став стріляти у бік глядачів.
- ✚ Коли піротехніка відгорить і відстріляє, не підходьте до неї відразу, адже можливо, що спрацював ще не весь заряд.
- ✚ Якщо у ракети або салютної батареї не виявиться запального шнура – їх краще викинути і не намагатися підпалити пристрій.

Розважайтесь, але не забувайте про безпеку!

